

Szerkesztőségi iroda:

Főpác, Csulak-féle ház,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények
küldendők.

Kiadó hivatal:

Pollák Mór könyvnyomdája,
hová a hirdetések és
előfizetési pénzek
bérmentesen intézendők.

NEMERE.

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdászati lap.

A háromszéki „Háziipar-egylet” és a „sepsi-szentgyörgyi önkényes tűzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap heten-
kint kétszer:
esütörtökön és vasárnap.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetmények díja:

3 hasábos petit-sorért, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyiltér sora 15 kr.

Előfizetési felhívás

NEMERE.

című politikai, társadalmi és közgazdászati lap
VIII. évfolyam III. évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

július—december . . . 3 frt — kr.
július—szept. . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egész évre . . . 8 frt — kr.

Az előfizetési pénzek a „Nemere” kiadó-
hivatalának Pollák Mór könyvnyomdája
Sepsi-Szentgyörgyre küldendők.

Előfizetőinket szívesen kérjük előfizetéseiket
megújítani, miután felesleges példányokat nem nyo-
mattathatunk.

A „Nemere” kiadóhivatala.

A trónbeszéd.

Tisztelt urak, főrendek és képviselők,
kedvelt hűveink!

Reménnyel és bizalommal üdvözlöttük önö-
ket, midőn az 1875-ik évi augusztus hó 31-én
ezen országgyűlést megnyitottuk.

Felhívtuk ezen alkalommal figyelmüket azon
nagy fontosságú tárgyakra, melyeknek elinté-
zése buzgó munkálkodásukat igénybe fogja
venni.

Kiemeltük egyebek között, hogy az egyen-
sülynak az államháztartásban helyre állítása, a
közigazgatás minden ágában és az igazságszol-
gáltatás körül mutatkozó hiányok orvoslása
szakadatlan munkásságot és nem egy tekintet-
ben áldozatkészséget fog követelni.

Az általános politikai helyzet, mely a hitel-

viszonyokra mindenütt nyomasztólag hatott, igen
megnehezítette eszközését annak, minek az ál-
lamháztartás rendezése és az ország hitelének
javítása érdekében történni szükséges volt.

A monarchiánk két állama között némely
fontos kérdésre nézve szükségessé vált egyez-
kedések pedig hosszabb tárgyalást okozván,
nagyon igénybe vették önök idejét.

Ily körülmények között nem volt lehetsé-
ges megtenni mindazt, minek megtétele óhaj-
tandó volt.

Mind e mellett történt sok, úgy az ország
pénzügyeinek rendezése, mint a közigazgatás
és igazságszolgáltatás tekintetében.

Nem említve mást: a takarékoság elvé-
nek szigorú alkalmazása és az önkö megállapo-
dáiban nyilvánult áldozatkészség ezen viszo-
nyok között is lehetővé tette az államháztartás
mérlegének határozott javulását és az ország
hitelének emelkedését, —

a pénzügyi közigazgatásnak nem egy hi-
ánya törvény által orvosoltatott,

a közigazgatás terén számos, hiányt pótló
törvényt alkotott,

az igazságszolgáltatásnak a nemzet által
oly régen érzett legégetőbb hiánya, a büntető-
codex megalkotása által pótolatott,

az 1867-ben monarchiánk két állama kö-
zött 10 évre kötött egyezmények megújítottak.

Jótékonyan fog ez hatni monarchiánk mind-
két államterületének érdekeire, összes népeinek
jólétére és az ezen célból mindkét részről tett
engedményekért bő kárpótlást fog nyújtani az
érzelem és érdek kapcsolát ezen újabb nyilván-
ulása mindeniknek kölcsönözni fog.

Biztosítást nyújt ez egyszersmind az iránt,
hogy a legközelebbi országgyűlésnek kellő idő-
vel fognak rendelkezni arra, hogy azt a mi
most elmaradt, pótolhassák és általában mind-
azt, mit kedvelt Magyarországnak érdeke ki-
válni fog, megtehessek.

A külügyi viszonyok jelen állása remény-
lenünk engedi, hogy sikerülni fog monarchiánk
érdekeivel együtt a béke áldásait biztosítani.

Jól esik elismernünk, hogy azon hazafias
támogatásnak, melyben önök kormányunkat
részesítették, ebben jelentékeny érdeme van.

Bármit hozzon a jövő, bizhatunk abban,
hogy monarchiánk és így kedvelt Magyarorszá-
gunk érdekei önök és az ország minden fiában
mindenkor biztos támaszra fognak találni.

E bizalom kifejezése után fogadják önök
meleg köszönetünket buzgó fáradozásaikért.

Fogadják és vigyék küldöiknek őszinte
királyi üdvözlőinket.

Ezzel a jelen országgyűlést berekesztett-
nek nyilváníttuk.

* A hivatalos lap vasárnapi száma hozza a
következő királyi kéziratot:

Kedves Tiszta! Midőn a kiegyezési törvények
mai napon történt szentesítése által a hosszabb idő
óta folytatott e részbeni tárgyalások, — mindkét
államterület érdekeinek kölcsönös méltánylása mel-
lett, közigazdasági fejlődésük lehető biztosítására,
s ez által az egész monarchia javának és tekinté-
lyének újabb erősítésére, — szerencsésen befejez-
tetek, indítatva érzem Magamat Önnek és minisz-
tertársainak, kik áthatva hivatásuk fontosságától,
lankadatlan buzgalommal és önmegtartó hazafias
áldozatkészséggel a megoldás előmozdításán fáradoz-
tak, őszinte elismerésemet és meleg köszönet-
emet nyilvánítni, — biztosítani Önt, hogy a trón-
nak és hazának e nehéz időszakban is tett hű szol-
gálataikról minden viszonyok között kedvesen fo-
gok megemlékezni.

Kelt Bécsben, 1878. évi június hó 27-én.

Ferenc József, s. k.

* A miniszterelnök vasárnap a képviselőház-
ban kijelenté, a választások augusztus hó első fe-
lében fognak megejtenni, s hogy ha rendkívüli vi-
szonyok be nem állnak, az országgyűlés október
egyik napjára fog egybehivatni.

TÁRCA.

Bál előtt.

— Novella. —

Írta: H. Dózsa Géza.

(Vége.)

Alig hogy Pécsre érkeztek Ilmák, rögtön
kocsiba szálltak, melyre az indóháznál Újhelyi Ol-
ga és Ida rokonuk s több barátja vártak.

A táncosnő itt élt.

Emil rendkívül zavart és kétségbeesett volt;
hallgatagon ült a kocsiban, Olgaékhoz alig tudott
szólni egyet. Ilma arcán lázas nyugtalanság ült,
majd harag, mely élesen Emilre irányult. Valóban
egyfelőri bizonytalanság kin volt szemben egy ártat
lan kedves leány tiszta öntudatával, mely nem sejt-
tette a vasuti botrányt. Mily helyzet egy fiatal em-
berre nézve, midőn alattomosan vétekezik s nem
tudja, hogy az sejtetik vagy felszínre vetetik egy
tiszta kebel által. Oh nem bánta volna, ha nem él
e percében.

Észrevette, mikor Ilma fölébredt és megráz-
kodott; ez sejtetett valamit, de nem tudta, hogy
álomában, vagy a való következtében történt-e.

A négylovas kocsi haladt gyorsan a K ut-
ca felé. Emil beszédni kívánt volna, de mindannyi-
an oly hallgatóknak tündek fel; érezte, hogy
veríték esik alá arcára, mely egészen el fogja árulni.
Mily küzdelmes állapot! Ilyen a bűnös lelkiismeret.
Levertnek épen nem akarát mutatni magát, hi-
szem nem tudta még, hogy Ilma valóban tud-e
mindent a történetekről. A mama mitsem tudott,
hiszen oly jóízűen aludott. Ilmához többször kér-
dést intézett, de mindannyiszor sebő választ nyert.
Elviselhetlen volt a fájdalom, az a negyedóra, mely
az indóháztól idáig tartott. Oh, mily kínos volt,
kínosabb a dühöngő fogfájásnál.

Hétfőn délelőtt van az esküvő s a helyzet
ilyen elviselhetlen, zord, hideg, mint a téli pusztá.
Nem válik tavasszá a lélek, nem fog virágokat

hinteni, hogy koszoruba fonják szerelmük róza-
szálait.

A négylovas kocsi megállott a szép egyenes
utcában a püspöki székesegyházhoz közel. Gyö-
nyörű szép lakások van Újhelyieknek, mint egy
búszke ősi vár.

Emil karjára vette Ilmát és egy vezette be,
ki mosolygani látszók s a legderültebb kifejezé-
ssel beszélt, enyelgett, tréfált; talán a megérkezés
öröme deríté még szebbre vonásait. Oh, mily szép
volt Ilma. Emil borult arca vidámbbá lett, szeméi
melyek oly bágyadtan pislogtak, fényt, eleven-
séget nyertek és úgy érezte, hogy nincs boldogabb
halandó, mint ő. Azt hitte, hogy Ilma csakugyan
nem tud semmit a történetekről; mily végtelen bán-
nat lett volna!

Mintegy két óra telt el, míg az uti ruhát le-
vetve felöltöztek és az uzsonnához, a díszes
ebédlő terembe vonultak, hol nagy vendégcsoport
várakozott, mindnyájan Ilmák üdvözlésére.

Az uzsonna kedélyesen folyt, Emil szemében
öröm, meglepődés volt; azonban nyugodt helyze-
tét megzavarta egy levél.

Egy úri szolga lépett a terembe, ki Emilnek
egy levelet kézbesített. A társaság figyelmé Emilre
irányult; oly különös, várakoztató volt a jelenet.
Mindenki hallgatott, csak Emil várta, hogy szol-
gon. Ilma nem tűrhette ezt s kérdé, hogy micsoda
levél, hisz joga volt ahoz.

— Honnan jöhét ily hamar? kitől?

— Azt hiszem, valamelyik idevaló barátomtól,
értesülve megérkezésemről, — felelt Emil.

— Kérem nagyságodat, — eské közbe a szol-
ga — ő nagysága —

— Elég! tudom. Fogja, mehet! — Ezzel két
forintot nyomott a markába, mely elég volt, hogy
elémítsa és távozzék.

— És kitől van a levél? — szólott Ilma.

— Egy barátomtól, ki tudatja, hogy ma uta-
zik Budapestre a szombati jogász-bárra, melynek
mint tudhatják, tisztelheteli elnöke vagyok.

— Ah, de sok barátja is van önnek, Rényey
ur, — jegyzé meg a mama.

— Van egy kevés jurista életemből; e levél
is azok egyikétől ered.

A társaság vidáman folytatta az uzsonnát,
melyet a vacsora az asztaloknál ért utól s így
folyt tovább a kedv a pécsi cigányok ledér zené-
jének hangjánál. A felgyúlt kedvet öröm volt néz-
ni; könnyű tréfák törtek fel, szólottak a pezsgős
palackok a megérkezés drága öröme. Csak Ilma
volt kedvetlen, szótalan végig; nem tudták Újhe-
lyiek felderíteni. Fejét keblére csüszeszté, majd
még szomorúabban hajlott Olga és sirt. Nem tud-
ták kimagyarázni, hogy miért sirhat Ilma; talán
annak a szokásnak kell tulajdonítani, melyet né-
mely leányok a férjhezmenet előtt szoktak követ-
ni, t. i. pityeregnek, mivel pártá alá jutnak.

A társaság az éji órákban oszlott. Rényey
Emil sietett haza a „Nemzeti szálló”-ba, hol lakása
volt. Alig várta, hogy újból elolvassa a levelet,
melyet nem barátjától kapott.

A levél így hangzott:

„Rényey ur!

Ön nekem ígéretet tett ma délután három
órára. Vártam jó sokáig, de hasztalan. Figyel-
meztetem teli ígéretére. Ma előadás után tíz és
tizenegy óra között elvárom, azontúl késő lesz;
hogy miért: e jogot fentartom magamnak.

K. Melanie.

Részvényzálloda, 15. szám.”

— No csak várjon, sokszor tett így velem!
Ah, táncosnő! ismerni kell azokat. Nem oly köny-
nyen bolondít leveleivel, mint ingerlékeny lábaival.

Eltette a levelet és lenyugodott.
Másnap délután Ilmák látogatására ment.

Nem volt senki otthon, csak Pető, az inas.

— Hol vannak Ilma ő nagyságai?

— Elutaztak a reggeli vonattal s csak magam
vagyok itthon.

— Lehetetlen, Pető! — kiálta Emil.

— Biz isten s csak e csomagot hagytták hátra
Rényey urnak.

Emil gyorsan elvette és sietett haza.

A csomagban egy levél volt Ilmától; alig
bontja fel, jegygyűrűje hullt ki belőle.

A szabadelvű párt manifestuma.

Az ország választóihoz!

Midőn mi, a nemzet képviselői, a törvényhozási pályát elhagyjuk s a nemzet kebelébe, mint egyszerű polgárok visszatérünk, lehetetlen, hogy ne szöljünk a nemzethez arról, hogy három évi megbízatásunk alatt miként teljesítők képviselői kötelességünket.

Emelt lélekkel tesszük ezt s azon nyugalommal, melyet a tiszta öntudat nyújt hogy kötelességünket híven teljesítők.

Nehéz viszonyok közé esett hivatásunk, nehéz volt a munka, melyet végeztünk. Nagy volt feladatunk, épen oly a megmondoltság, melylyel a feladatot megoldanunk kellett. Nem csak az volt a cél, hogy az ország anyagi helyzetén segítsünk, hanem lenni kelle annak is, hogy a nemzetet kétes kimeneteli harcoknak ki ne tegyünk s a nemzeti munkára szükségelt időt meddő vagy végzetes küzdelmek által elpazarolni ne engedjük. Részint szenvedéseiben, részint téltenségekben annyit mulasztott már e nemzet, hogy tiltottak kellene tartanunk azt, akár az egyik, akár a másik élébe vezetni.

Megvontuk a vonalt azon anyagi bajok között, melyek a világ minden részét meglátogatták, és saját bajaink között és azt találtuk, hogy bajaink legnagyobb része közös a világgal és találtuk, hogy türelemmel, de folytonos munka közt kell elválnunk az időt, míg a világ eseményei a kedvezőbb fordulatot meg fogják hozni. Megvontuk a vonalat azon bajaink közt, melyek százados mulasztások vagy a balsors következményei és azok között, melyek új életünkben fakadtak föl és úgy találtuk, hogy tizenegy év nem elég százados állapotokat meggyógyítani, de hogy erre még sok erőfeszítés kell úgy a magános, mint a nemzeti munka terén.

Ezen s ehhez hasonló eszmék irányozták eljárásukat.

A viták folytak, az egyezmények sorsa eldőlt, s ma már, mint az ország törvényei állanak fenn, de meg lesznek utóhangjaik a nemzet kebelében s főleg az ország választói körében és így nekünk is kell szavunkat hallatni. Az igazolás rövid szövege lesz ez, szava az öntudatnak, őszinte és igaz.

Az állítattott egyfelől, hogy az egyezményekből az országra milliókra menő károk háramlanak. Mi ezt tagadtuk és tagadjuk. Egyben és másban nyernünk, némelyekben a másik egyezkedő fél. Nincs, ki a mérleget apró összegekig pontosan felállíthassa ma sem, annál kevésbé a jövőre; egy előre nem látott közgazdasági, sőt politikai fordulat a világon a mérleget javunkra, sőt talán ellenünk is billentheti. De ott, hol az ország anyagi vesztesége világosan kimutatható volt, — a vámvisszatérítésnél — ott szilárdan ragaszkodunk igazságunkhoz és sikert mutatunk fel. A nemzetről a több millióra menő károkat elhárítottuk.

Elismerjük, hogy nemzeti életünk egyik főtetele az önálló hitelügy, az önálló nemzeti bank. Támogatott kormányunk e célra intézett hazafias törekvést. Saját közgazdasági, hitel és pénzügyi viszonyaink állottak utját annak, hogy ezuttal célt ér-

A levélben következő szavak voltak:

„Legyen boldog Rényey ur. — A vasuton mindent láttam, hallottam. Isten önnel!

II m. a.

A csomagban mellékelve volt egy csomó szerelmes levél s egy arckép e sorok kíséretében:

„Nagyság!

Szerencsés valék kegyeddél a déli vaspályán utazhatni, hol kegyed is Rényey ur között észrevettem a viszonyt. E tárgyakhoz nincs jogom többé; legyenek a kisasszony és bírja boldogan. Ajánlom kegyednek Rényeyt, azt a bizonyos firtit és nagy gazembert.

Pécs, január 19-én esti 11 órakor.

K. Melanie.

Emil fejére csapott. Azután összepakolta holmiját s még az nap az éji vonattal Budapestre utazott.

Korán reggel Arthurhoz nyitott be, kinél Szécsény Sándor a pamlagon pipázgatott.

— Igazat mondál Sándor, — sokkal okosabb voltál, mint Arthur.

— Szerencsés, ki más példáján tanul — szólott Sándor.

— És a „bál előtt“, — esék közbe Arthur. — Nemde, hiába kívántam neked szerencsét?

— Nem bánnám, ha bál után is volnék. Megkaptam az ostornyellet.

E percben kopogtatott a levélhordó, újságot hozott Arthurnak.

— Mi az?

— „Budapesti Közlöny“.

Néma csend állott be. Emil a pamlagra dőlt.

— Bravo! Bravo! — kiálta fel egyszerre Arthur és Sándor.

— Mi az ördögöt csináltak? — kérde Emil.

— Hadnagy vagy Emil! ki vagy nevezve a Lajos bajor herceg nevét viselő 62 ik gyalog sorozatban.

Hahaha! — Mindnyájan örömmel nevettek. Emil megcsipette barátait a „bál előtt“ egy magyar reggelit vágta az „Angol királynő“-ben, mely másnap délig tartott. Még most is kihangzik a Rác Palkó hegedűje:

„Ha bemegyek, ha bemegyek a templomba...“

jünk, azonban nem vállalhattuk el, hogy e nehéz közgazdasági és politikai időkben előállható zavaroknak tegyük ki az országot, vagy annak, hogy törekvésünk meghiusulása célunktól még messzebbre ejtsen bennünket. De leoldottuk — habár áldozattal — ez ügyről azon ólomsúlyt, mely ahoz követte volt s felnyitottuk a tért, melyen a legközelebbi tíz év alatt a nemzeti akarati sulybavetése által biztosabban készíthetjük elő. Kormányunk kezdeményezése s kitartása folytán milliókra menő megtakarításokat valósítottunk s a nemzet áldozatkész részének és e megtakarításoknak nyomai nagy számokban mutatkoznak már is. Ha a nemzet s kormánya e takarékosagot vaskövetkezetességgel folytatja, — ha az államháztartásban az egyensúly felé határozott lépésekkel halad, egyéb üdvös hatásokon kívül évről-évre közelebb jutunk az önálló hitelüggyhez. A meghiusulás veszélyei el lesznek hárítva.

Nem jártunk el könnyedén az egyezkedésekben. — Erőnkjénl többet merő merészségünk nem volt. Törésre, szakadásra vagy évekig tartó új versengésre vezetőni nemzetünket nem mertük, de birtunk annyi bátorsággal, hogy ez egyezkedés alatt két irányban folytassuk a küzdelmet, kint hol követeléseinket igazlatásoknak mondtatták és bent, hol a törés vagy káros halasztások ellen kelle küzdenünk.

Ezért állunk mi most emelt lélekkel és nyílt homlokunkal választóink és a nemzet előtt.

Az utolsó két évben nagy események folytak le keleti határainkon. Ez események melyen benyulnak hazánk jövőjébe. Az egész nemzet lelke s szíve kísérte az ott lezajlott harcok változatait. Mi is együtt éreztünk a nemzettel, de ha ez úgy talán legnagyobb része a miénk, nemcsak a miénk volt. Űgye volt az Európának s midőn ez ilyennek hivatalosan elismertette, meg kelle nyugodnunk abban, hogy ez események, e harcok következményei felett a hivatalos Európa mondjon ítéletet első sorban, az ítélszékeken a monarchia képviselője által ott van Magyarország szava is, és mi a legelőkelőbb érdeklődéssel nézünk a kezekre, melyek a bonyodalmak megfeszítésével bizonyára hazánk érdekeinek megmentésére is fáradoznak.

Nem értük meg el a pillanatot, hogy érdekeinket és a világ békéjét megmentve látnók; de ha Európa tanácsának nem sikerülend az igazságnak elégtételt szerezni és ha nem érhetjük el, hogy hazánk részletekig ismert életbevágó érdekei megvédettek legyenek, mindig azok közé fogunk tartozni, kik a nemzet lelkesedését élesztieni s áldozatkésztségét serkenteni fogják.

És az izgalmas időkben — midőn az egyezkedés a monarchia másik felével s az orosz-török háború közvetlen határainkon folyt — végeztünk, alkottunk oly műveket, melyek a nemzet jövőjébe jótékonyan és messze be fognak nyulni.

E válságos időkben pénzügyi kormányunk ernyedetlen munkájának sikerült államháztartásunkban oly javításokat eszközölni, melyek — ismételjük — ma már milliókban nyilatkoztak. Sokfelé hat ki ennek jótékony eredménye, de egyben sem oly mértékben, mint abban, hogy hullámzó közhitelünk ezen vívmány folytán szilárd alapot nyert. — A külföldi pénzügyi járadékkölcsönünket elfogadta. Közhitelünk európai szentesítést nyert.

Hisszük, hogy jön idő, midőn mindez hatását minden irányban éreztetni fogja. Minden emberi művek, úgy az állam által alkotott művek gyümölcsei is lassabban érnek. Könnyebb és könnyebb lesz ezután ez ösvényen haladni folyvást.

Biztosabban haladhatunk mi is, — még nagyobb, még több alkotásra vagyunk készek mi is. Ismerjük, hogy a civilisatio s hazánk érdeke többet is kíván, ismerjük, hogy hazánk türelmetlenül várja a javításokat és alkotásokat a kösödött minden ágában; osztjuk ez érzelmeket mi is, s ha figyelmünk ez izgalmas időben sem tagadtuk meg a törekvéstől, úgy ha az ég kedvez a nemzet békéjének, egész terjedelemben áll előttünk a feladat, hogy ez alkotásokat ernyedetlenül folytassuk a jövőben is.

Tudjuk, hogy vannak kérdések, melyek mint sürgősek, megoldásra várnak. Az idők mindenki által ismert kényszerűsége halasztotta el, mi nem ejtettük el azokat. A haladás, a szabadelvűség, s fennálló intézményeinkkel összhangzásban fogjuk azokat egymás után megoldani. Nem csüggedünk. A luctur et emergo nemcsak egy nemzet jelszava, jelszavunk az nekünk is, csak hogy a köz- és magánmunka ernyedetlen teljesítésén felül nincs nemzet, mely sorsa és helyzete s jövőre iránt nagyobb óvatosságra és megmondoltságra volna utalva, mint nemzetünk, — s ha politikai értelmiségünknek a haza üdvére ma is ezer jelét adtuk, — ez értelmiség s a honszeretet meg fogják szilárdítani nemzeti létünket.

A sepsi-szentgyörgyi jövedelemadó-kivető bizottság működéséről.

Midőn a törvény arról gondoskodott, hogy a jövedelemadó kirovást polgári bizottság eszközölje, nem lehetett egyéb célja és intentiója, mint az, hogy ezen az államra nézve igen nagy fontosságú jövedelem — úgy az állam, mint az adózó polgárok érdekeinek szem előtt tartásával törvényes és igazságos alapon legyen kivetve.

A törvénynek így képzelt és így felfogott

szellemében tartotta a bizottság kötelességének eljárási.

Azonban a kir. adófelügyelő helyettese Müller Jenő ur, ki az előmunkálatok elkészítésére volt kiküldve, ellenkezőleg járt el sok tétel előirányzatánál — úgy fogván fel talán saját hivatását, miszerint mentől több adót irányoz elő a törvény mellőzésével is, annál hívebben teljesíti kötelességét. De ilyen, a kormány közegek — hogy keveset mondjunk — egyoldalú és tulbuzgó eljárásából származó határt nem ismerő adóhajtászat célja és érdeke az államnak épen nem lehet, mert ily eljárás, míg egyfelől az adózott polgárnak az állam iránti kötelesség érzetét megsemmisíti, másfelől az adóképeséget jövőre sokaknál bizonyosan tönkre teszi; végre pedig a téves alapon készített munkálat és előirányzattal, — mert a bizottságnak kellett nyomozni, puhatolózni s számos eseteknél a szembeintőleg felszámolt tetteket tisztába hozni, — nem lehet csodálni, ha a bizottság működési ideje a képzelnél hosszabbra húzódott. S hogy a bizottság az említett körülmények között ennyire is mehetett — köszönhetjük bizottságunk kincstári előadója Abos Sándor törvényes irányu eljárásának és esetenként az adófelügyelő készséges közreműködésének.

Ennyit a bizottság reputációja érdekében.

Az adózott közönség érdekében pedig a következőket látjuk célszerűnek megemlíteni.

Bárhol nyilvános helyen, társaságokban, ha birtokos, kereskedő, iparos együtt van, elő kell fordulni egyesekek részéről a kivetett jövedelemadó elleni panasznak, vagy zugolódásnak.

Hogy a panasz és zugolódás nem történt ok nélkül, arról volt alkalma a bizottságnak meggyőződni. De ki volt az oka és ki most is az oka annak, hogy sokan tulságosan meg voltak s talán most is meg vannak róva jövedelmi adóval? Minden esetben első sorban maga a kulterhelt.

Ugyanis a kiküldött kincstári közeg hivatalból puhatolózik a jövedelmi adók tárgya után; s ha egyik, vagy másik megadóandó tárgyra nézve tisztába nem jöhet, saját belátása s szándéka szerint javaslatba hoz, vagy előirányoz egy összeget, mi az illető adókötelesség közöltek. De az nem törődik vele s a tárgyalásra sem jelenik meg. Így aztán megtörtént a multban többekkel, hogy kétszerestől ötszöröség való összeggel róváltak meg, s történhetett most is ehez hasonló eset, ha a bizalmi férfiak nem tudtak kellő felvilágosítást nyújtani, mert a bizottság ily esetről kénytelen az előirányzatot elfogadni s fentartani.

A régebbi kivetéseket annak rendje szerint be is hajtatták az illetőktől; s a mostaniakat is, ha vannak olyanok, s ha a felszámolási bizottság előtt sem jelenik meg, szintén be fogják hajtani.

Békétlenkedni, zugolódni tudunk, de nem vesszünk magunknak annyi fáradságot, hogy saját érdekünkben tájékozás végett elolvassunk vagy egy pénzügyi paragrafusocskát, nem vesszünk annyi fáradságot magunknak, hogy saját ügyünkben a községi előjáráság értesítésére, fölhívására adóteleink tárgyalásánál megjelenjünk. E közbösséget azzal indokolni nem lehet, „hogy minden adókiivetésnek csak törvényes alapon kell és lehet történni,“ mert a jövedelemadó tárgyat sok esetben tisztába kell hozni, a mit a fél megjelölése nélkül elérni nem lehet. A mivel a tárgyalásnál való meg nem jelenésüket még sokan indokolják, hogy tudniillik: a bevallási ívekben az adózottak által tett és beirt vallomások az adófelügyelőség által tekintetbe nem vétetnek; erre nézve magunk is úgy vélekedünk, hogy ha ezt az adófelügyelőség indokolatlanul teszi, a mint ezt egyes eseteknél tettem is, hatáskörét lépi túl s az illetőket jogtalanul hurcolja.

De végre is ezen sem lehet másképp segíteni, mintha a sérelmes fél a bizottságok előtti tárgyalásoknál megjelenik, vagy magát képviselteti, mert észszerűleg semmiféle bizottságtól sem lehet követelni, hogy a felek távollétében s igazolási adatok hiányában a kincstár és a fél irányában is egyaránt igazságosan járjon el.

A bizottság nevében:
Sztotyori Nagy Károly,
b. elnök.

A lóbeszerzési alap ügyében.*)

Kézdi-vásárhelytől, 1878. június 26.

A volt székely huszárcsaládok lóbeszerzési alapjának kiosztása tárgyában f. júniushó 14-én S. Szentgyörgyön megtartott gyűlés és ennek határozataira vonatkozólag, nem mulasztotam el, mint az érdekelte családok egyik megbízottja, hogy egy pár észrevételt ne tegyek, mivel a gyűlésben és így a határozat hozatalában is részt nem vehettem bizonyos okok miatt, azért észrevételeimet itt kell hogy megismertessem megbízottimmal.

Köztudat, hogy a legkegyelmesebb királyi elhatározás folytán a lóbeszerzési alap még 1869. évi február tizenhatodikán lett a jogosult családoknak visszaadva; hogy azonban vagyis 9 év leteltével is a pénz kiosztás meg nem történt, az is köztudat, pedig eleget zörgöttünk itt is amott is azoknál, kikre bízva volt a kérdés elintézése ő felsége által; időnként az igaz, hogy egy-egy lóbeszerzési tételt az ügyben, a családok kifáradt

*) Audiat ut altera pars.

béketűrése megnyugtatósára, de azért ma is csak ott vagyunk a dolog lényegében, a hol ezelőtt 9 évvel voltunk, mert akkor sem volt a pénz a kezünkben és most sincs ott.

Ideai ápril havában Budapesten járt a küldött-ség a miniszteriumnál a lóbeszerzési alap kérdése végleges megoldása s kiosztása tárgyában, a küldöttség egyik tagja valék szerény magam is, és nem épen jó kedvvel jöttem haza Budapestről, mivel ott semmit igazítani nem tudunk.

A f. június 14-én gyűlésen lesz vala kihirdetendő a miniszteri leirat, illetőleg válaszügy benyújtott kérelmünkre, de a kik a gyűlésben ott voltak, azt mondják, semminemű miniszteri leirat felolvasva nem lett; a kormánybiztos ur csakis szóbeli előterjesztéseket tett, hanem ez mind nem nagy baj, csak hogy az ige testté váljék már egyszer és a pénz kiosztás megtörténjék.

Sokkal nagyobb baj az, hogy a kiosztandó pénzalapról, illetőleg annak 1869-ik évtől idei június 14-ig való kezelése s gyümölcsötzetéséről számadás nem történt, és különösen oly számadás mely a miniszterium által is helyben hagyva s a gyűlés által is, mint igazolt, elfogadva lett volna, pedig ez lesz vala a főkérdés, és pedig annál is inkább, mivel az 1872 évi december 10-én 35965. sz. alatt kiadott belügyminiszteri rendelet szerint az eddigi számadások jóvá hagyva nem lettek, sőt újabb, kimerítő, részletes számadástétel rendeltetett, hogy azután mi történt a számadás dolgában, azt e hó 15-iki gyűlés teendője lesz vala bírálat alá venni, és pedig annál is inkább, mert ezen gyűlés csak is a családok megbízottaitól állott, kik pedig felelősséggel tartoznak megbízóiknak.

Hogy államkötvényekben 91,450 frt van, készpénzben 15,964 frt 52 kr — ezt hallottuk, úgy azt is, hogy ez összegek képezik a kiosztás tárgyát, igen természetes a papírok előbb beváltandók készpénzért.

A külvölvő s behajtandó 31,505 frt 57 kr. töké s kamatoknak „Székelyhuszár-családok alapítványára” leendő fordítása elhatározását nem tudom mennyiben fogják az illető jogosult családok helyben hagyni, úgy azt sem tudom, hogy erre az illető képviselők meghatalmazva voltak-e? de annyit tudok, hogy én a magam részéről, mint egyik jogosult senkinek meghatalmazást nem adtam, és mint biztommányi tag a családok vagyona elajándékozására, megbízom által, felhatalmazva nem voltam, és ép ezért szerettem volna hogy az illető miniszteri rendelet felolvasás-ék, hogy vajjon ebben volt-e említés tőle erről.

Nekem ezen szóban lévő alapítvány ellen sincs kifogásom, de annyi bizonyos, hogy ennek alkalmazása vétele nagy nehézségekbe ütközik és a kasztrendszerek káros fennmaradását eredményezi továbbra is.

Szóval, annyi tény, hogy ezen 31,505 frt 57 kr-ral kevesebb osztatik ki a volt huszársaládok közt, mint a mennyi kiosztandó lenne; ez összeg pedig nem megvetendő, mert Háromszékmegyében 81 községben 586, Udvarhelymegye 9 községében 46, összesen 632 család van 6000-en felüli jogosult taggal.

Egyébiránt a külvölvő töké s kamatkövetelések gordiusi csomójának akkép megoldása, hogy ezen összeg közművelődési célokra fordítassék, elég ügyes mestervágásnak nevezhető, mert így a kérdés nehézsége önmagában rejti megoldatását, csak hogy az erre vezető indok nem kielégítő t. i. a külvölvő követelések a „veszendő követelések” sorába tartoznak, mert annak idején ezen követelések kellő biztosítása nem történt meg, s különösen nem a telekkönyvek életbeléptetésével, pedig a mi veszendő követelés, az mind a telekkönyveknek itt nálunk lett életbeléptetése idejére esik, illetőleg 1873—75-ik évekre.

Tudok itt Alcsérnátomban oly egyént, ki jómódu volt és tartozik még 7—800 frt tőkével s annak kamatával, de nejjére telekkönyvezettette vagyonaikat, így ma nem vehető fel rajta a követelés, de hány ilyen eset van még!

A székelyhuszár-családok alapítványa a valószínűségben 31,505 frt 57 kr felett rendelkezni nem fog, ennyit állíthatok.

Hogy a felelősség kit terhel és mit eredményez ezen felelősség 9 évi halasztgatás után, arra feleljenek meg az illetők, mert annak idején számot kérünk tőlük.

Nekem csak az volna edes óhajtam, és úgy hiszem mindnyájunknak, kiket az ügy érdekel, hogy a lóbeszerzési alap tényleges és célszerű módon való kiosztása bár e 9-ik évben megtörténhetne, mert: bármilyen csekély összeg is jusson az egyeseknek az, az ő sajátjuk; emlékpénz lenne az a kiállott szenvedésekért, mely a mult rendszer intézményei folytán annyira sújtá a primipillus osztályt; de egyszersmind a kasztrendszerek utolsó maradványa is megszüntetnék ezáltal itt nálunk!

Jakabos Ágoston.

Vidéki élet.

Brassó, 1878. júniushó 30.

(Műkedvelői színi előadás. — Tüszvész. — Dalesztély.)

Tekintetes szerkesztő ur!

Tegnap, azaz folyó hó 29-én a brassóme gyei tanítótestület néhány tagja s más műkedvelők jóteknőcsül színi előadást rendeztek; előadták Szigeti József „Jó madár” című, pályadíjjal jutalmazott 3 felvonásos vígjátékát. Az előadás, a közre-

működők szerepeinek helyes felfogása által igen szépen sikerült; közönség válogatotat s meglehetősen szép számban volt, ott volt városunk magyarságának quintessenciája. A szereplők közt higgadt, kedves játékaért dicséretet érdemel Becőné (Borcsa szobaleány), Török S. (Vavranetz) több ízben derült hangulatot idézett elő élénk játékaival, mely bármely színésznek is dicséretére válnék. (Józsa M. (Gyuri) jovialis előadásért szintén dicséretet érdemel, s valamint Tégla J. (Hubonyák) helyesen átgondolt játékaival, több ízben tapsot aratott. Józsa-né (Hubonyák), Szemerjai R. (Lujza), Dézsi J. (Szirtei) szintén nem hagytak fenn semmi kívánnivalót. A közönség általános meglepődéssel távozott előadás végeztével a színházból. Az előadás tisztá jövedelme a brassóme gyei tanító-testület könyvtára gyarapítására van szánva.

Csak egyetértés kell, s a művészetek ezen, eddig oly lenézett ága nem sokára nálunk is méltányos pártoláshoz fog örvendeni. Alakítsanak műkedvelő-társulatot, fáradságuk elismeréssel leend koronázva. Viribus unitis!

Tegnap, f. hó 29-én, délelőtt, városunk egyik külvárosában, Ó-Brassóban tüzvész ütött ki, melyet azonban a rögtön ott termett tűzoltóknak csakhamar sikerült lokalizálni.

A helybeli magyar dalárda július hó 6-án tartja a „Nro 14” kerti helyiségében (kedvezőtlen idő esetében a nagyteremben) Frank Lipót karnagy vezetésével az évi II. rendkívüli, táncsalat egybekötött dalestélyét. A műsor csinos darabokat tartalmaz. Semmi kétség, hogy a buzgó dalárok fáradságát siker koronázzandja.

—cs.

Osdola, 1878. június 29.

(Egy ársv szerencsétlen képe.)

Tek. szerkesztő ur!

Az Osdolán folyó hó 26. és 27-én dühöngött ársv (helyesebben vízaradás) pusztításairól akarom szíves engedelmevel becses lapja olvasóit értesíteni.

Az esemény maga, Háromszékmegye nemcsa közönsége előtt újdonságként nem tűnik fel, hiszen mai napság mindenfelől csak azt halljuk, hogy az ársv itt is, meg amott is kiszámíthatatlan károkat okozott. De a mennyi nyomorral tetőzte a szegény Osdolán nyomorogóknak különben is inséges állapotukat, az kimondhatatlan.

Ugyanis folyó hó 26-án falunkban egész nap csendes — de szüntelenül tartó eső volt. Patakjaink este felé a szokottnál nagyobb mennyiségű vízzel csörgödztek lefelé. Vízaradásra nem gondolván, nyugodtan adtuk nyugalomnak magunkat. Ámde jóformán be sem hunyult szemünket, s ágyainkból az előbb csak csörgödző patakszak most fület hasító mormogással, gátat nem ismerve törtek előre s felkeltettek. Nyughelyeinket ott hagyva, borzostól látványt ártult az éj sötétében szemünk elé: a megáradott víz utainak, kerteinknek, épületeinknek keresztül, rombolva pusztított mindent össze-vissza. A különösebben utjába eső épületeket teljesen összezuarta, marhánkat magával ragadta s megölte; veteményeinket elpusztította, szénát termő helyeinket bekavicsozta, gyümölcsfáinkat (a drága cseresznye fákat) földjükből kiásta, elsodorta; lakitelkeinket összezuarta, embereket magával ragadott s az életet kioltotta belőlök stb. stb. Egy kínos éjén át egyebet nem hallottunk, csak jajkiáltásokat, sok végsőre jutott szerencsétlen atyáknak keserű sohajtásait! Végre aztán megviradt! A szomorú éj még szomorubb napot hozott. Ösz és tavasz határára gazdag természetei a három irányban lerohanó vízaradás által körülkerítve: tengerben usztak. A mindent magával ragadó víz gabonáinkat leiszapolta, azokba vetett szép reményeinket magával sodorta s bennünket a közlekedéstől bizonyos ideig elzárt.

Ma számosan vagyunk, kiknek nemcsak hajlékunk, de egy falat kenyérünk sincs. Szomorun ülünk elpusztult lakteleink romjain, mint egy-egy bujdosó Márius és imádkozunk, hogy az ég ura mind azon embertársainkat, kik emberies kötelességnek fogják tartani, hogy nyomorainkban segítsenek, a mi szomorú sorsunkban ne részesüljék! Úgy legyen!!

Egy osdolai.

CSARNOK.

California.

(Frederik Whimper után)

(Folytatás.)

(Általános jölet. — Munkások hiánya. — Cselédfogadás. — Az ország elveretei. — A missio — Szállodai étlap. — Ittasok mennyisége — A bevándorlás iránti vágy. — Újságok. — A kínai lakosság.)

San-Francisco fekvésénél fogva egyedül, versenytárs nélkül az egész part legnagyobb kikötője. Végpontja levén a Pacific-vasut nagy vállalatának, 1870 óta China, Japán és Keletindia kereskedelme az Unió országaival, sőt még az európai kereskedés is nagy részben rajta megye keresztül. Már 1867-ben pompás gőzösköz közlekedtek szabályszerűen San-Francisco, China és Japán között.

A népesség általános jóléte szembeötlő; hol lehet a világon más helyen látni, hogy a kikötői

munkás szájaiban tizentes szívarral sétáljon? Hol egyebütt vagy megkímélve attól, hogy koldusok rája ne alkalmatlankodjék s minden utcaszegleten egy utcáspórt ne támadjon meg? A koldulás nincs megtiltva, nem létezik. Volt ugyan egy bolondos fickó „Norton császár” — a mint magát nevezte — a ki uniformisban járalt s abból élt, a mivel a bolondságaiban gyönyörködőket megadóztatta s a korcsmákban mindig megjelent a „potya reggeliken”. Volt ugyan egy hatalmas termető mexikói hölgy is, ki az utcán folytonos dohányszag vagy gyümölcsárcsálás közét kezét szerényen kinyújtotta alamizsnáért; de az a rut koldulás, a mi az ő világ minden országában annyira kifejlődött, itt ismeretlen.

Az alsó városrészben levő matrótanyákon kívül sehol sem szőlítják meg az embert bukkott hölgyek, mint minden más városban a legnyilvánosabb utcákban is. Itt is van ugyan ilyen épen anyyi, mint bármely más helyen, de nincsenek annyira süllyedve.

A szolgálat naponként 25 dollár bért kapnak s nem ők szegődnek el, hanem ők fogadnak maguknak újságot. A mezei jószágokon egy munkás havonként 30 dollárt kap, e mellett étel és lakás „sajátja”. A női munka eddig oly ritka, hogy egy californiai újság következő adomáját csaknem igaznak lehet tartani:

Egy jómódú san-franciscoi polgár, kinek épen szolgálatra volt szüksége, neje felszólítására meglátogatott egy fiatal hölgyet, miután ez magát hajlandónak nyilatkoztatta idejének egy részét egy jól ajánlott és tisztelteméltó családnál eltölteni bizonyos elismerő viszonzás fejében. Bekopogtatott az érdekes jelenségnél s olyannak találta, a milyennek képzelte, sőt még jobbnak, t. i. a pipereárusnő művészete, a fodrász, ékszerész, festő és vegyész műremeke előtt állott. Nehány percnyi társalgás után észrevette, hogy az alkut hamis alapon kezdte s valóban ő volt az, a kinek szolgálatba kellett volna állani s nem a fennhéjázó hölgynek. A beszélgetés következő módon végződött:

A hölgy: „Hol él ön?”

A polgár: „Hát közel a Dolores missióhoz.” (Ez a város legrégibb és a központtól legtávolabb eső része.)

A hölgy (fejét rázva): „Ah, az messze van a Montgomery utcától; félek, igen messze. — Hány gyermek van családjában?”

A polgár (szerényen): „Négy van, asszonyom.”

A hölgy: „Négy? Az igen sok!”

A polgár (szégyenkezve és megalázva nyul kalapjához és idegessé lesz): „Tehát asszonyom, két vagy három gyermekkel ki tudna jöni?”

A hölgy: „Azt talán tehetném; de ön azt mondja, hogy négy van.”

A polgár (visszahúzódik az ajtóhoz): „Igen asszonyom, négyet mondtam, de minthogy ön ezen megütközik s ez által alkunk nem vezetne sikerre: nóm talán elhatározza magát, hogy egyet vagy kettőt vízbe fullasszon.”

Sértett méltóság pillantásával emelkedék fel a hölgy és rázza kezét mintha mondaná: ne tegye azt!

„Távozzék szemeim elől!”

A polgár a mint őt elhagyta, saját szemeiben ezer százalékkal kisebbnek és alacsonyabbnak érezte magát, mint valaha s a milyen valóban volt. Azt mondja, hogy soha többet nem indul cselédfogadásra.

Ha ezen történetet nem is igaz, de megfelel a körülményeknek. A ki ugyanazon kellemes feltételek alatt akar cselédet fogadni, mint Európában, az maradjon othon. A szolgáló annyira ritka, hogy a városban úgy, mint a vidéken, minden háztartáshoz egy vagy két kínai tartozik. Ha valakinek különös szerencséje van, talán talál egy irlandi nőt, de született amerikai nőt alacsony állásban igen ritkán lehet találni.

California lakóinak szüksége van nagy bevándorlásra s azt nagyon óhajtik, minthogy a munkások hiánya nagy akadály az ország fejlődésére. — A ki kész pénzzel jön ide, könnyen lehet tekintélyes földbirtokossá. Olyan országban találna magát, melynek éghajlata megegyezik az olaszországi vagy délfranciaországi, hol a más szélesség alatti luxuscikkek közönséges termények. Alig lehetne ételnevet említeni, a melyek bizonyos évszakban San-Francisco piacán gyakoribbak, mint a laszác, vadak, teknőcök, barackok és szőlők, tehát mind olyan dolgok, melyekre az ingyen nem gondolhat a nélkül, hogy — bocsánat — szája vizet ne eresztene. Egy font lazac 8—10 cent s 25 centért gyakran 5 font szőlőt vehetni.

Egy első rangú hotel étlapja London, Páris, New-York és New-Orleans minden nyálánkságát harmonikus egészszé egyesíti. Az idegen — ha gyomrát nem félti — ehetik mindenféle főtt és sült gombát, tengeri puddingot, francia és spanyol tojásétel, éretlen gabonát, iramszarvas-pecsenyét, californiai fűrt, tőkpástétomot s megszámlálhatlan fajait az édességeknek és fagyaltaknak. Ilyen helyeken az étkezésért és szállásért naponként 2—2½ dollárt fizetnek, hónaponként 55—60 dollárt. Ez pedig egy harmaddal olcsóbb, mint New-Yorkban. Mellékkiadás nincs, kivéve természetesen a bort. A szolgálatot nem fizették meg külön s a személyzet csak különös szolgáltatást kíván fizetést. — Ha San-Franciscóban egy felszolgálónak európai módon kinálhat borraival, valószínűleg hozzád ütné s hátat fordítana. Hanem „egy kortyot veled” rögtön bevenne.

A sepsi-szentgyörgyi erdőn legelől közvetlen a mező mellett nagymennyiségű 3-4 öl hosszú fiatal **eserefa** és ágfá ölbé rakva nagyon jutányos áron kapható. Értékezhetni ez iránt S.-Sztgyörgyön **Bogdán Floriánnál**.